

posar homida una cosa tirant-hi aigua, fent-la suar d'homitat» (BDLC VII, 1913, 30); contradicció total, no ens en preocupem, doncs, gaire.³ Però estic conforme amb Moll que el sentit d'«humitejar» no és mera esbiaixada de savi a mitges (i de gran i noble erudit com ho era certament l'«apòstol» de la Calaixera)

Car PdAPenya ja és home de saba lingüística robusta, i no tan poc espontània, i d'ell és aquest testimoni de la variant *xumorar*: «aquest pich serà --- aigua de bambolla o un delobí desfet que mos *xumor* la pell» (Mosaico III, 124). I el testimoni primer en data ens mostra clarament com actua en aquest mot la influència de *amorosir* 'mitigar, llevar l'eixuta duresa': «a Déu --- demanà que *axamoràs* un poch la tramuntana»: aquella abrusadora, geliuva, impetuosa, però totalment deshidratada ventuquera que esbatana els cels de l'Empordà. Però això ho escrivia un home tan carregat d'històries i de baix llatí, tan poc pagesívol, com el cronista oficial Jeroni Pujades, l'any 1624 (*Dietari*, vol. III, 191, 237). I en un autor de saba tanta i tan barcelonina com EmVilanova, conté més aviat el matís humit però d'humitat tendria i suau, quasi nul·la: «les herbes dels prats *axamorades* de gotetes, com si acabessen de fer la suca-mulla: les fulles regalaven diamants ---» (*Plorant i Rient*, 18).

Quant a la certitud de l'etimologia EXHUMORARE, no ens queda cap escrúpol: també en els dialectes portuguesos i aragonesos va perpetuar-se aquest mot llatí; i allà, havent-se produït la síncope (M'R > mbr), pertot el significat ha restat etimològic: Binêfar *enjumbarse* «enjugarse una cosa» (Coll Altabàs, *Voces de Litera*, apèndix). I en molts parlars del Nord de Portugal: minhoto *inxumbrar* «enxugar» (RLus. XII, 103); Castro Laboreiro (cap a Melgaço) «roupa *inxumbrada* ou enxuta» (Leite de V., *Opúsc.* II, 386), Vila-Real *inxumbradela* «acto de enxugar um pouco a roupa» (RLus. XII, 103) i en altres punts de Trás-os-Montes (a Murça) una mica alterat en *enxambrar* «enxugar» (RLus. XIV, 87). En cat. hi ha alguna altra variant, com *eixamuirar* que cita el DAG. (on deu haver-hi influència de *muir*=mullar).

DERIV.: *Eixamadorar*. *Eixamorós*. *Eixumorada*. *Eixumorament*. *Eixumorança*. *Eixumoroï* (cf. *sumoi*, on potser hem de veure influència de SUB-MOLLIARE, per tant).

¹ Cf. el comentari de Gulsoy, p. 363 (i confronteu-ho amb les seves observacions de les pp. 33, 31, 34, sobre les relacions entre les dues obres). — ² Amb el qual volia etimologitzar-lo Tallgren (*Glanures* I, 168; *NpbMgn.* XIII, n.º 33); les notes de Spitzer (*ibid.*, 1913, 157ss., i Montoliu, *BDC* II, 37) també semblen encaminar-se pel mateix sentit i a dubtar de la bona etimologia, ja vista pel REW, 3013a. Tant existí aqueixa atracció que se cita una forma encreuada *eixamerar* (val a dir que només la veig com a remissió en *AlcM*, que després no la confirma en el seu article). — ³ Ho fes perquè llavors es recordà d'haver-ho posat en una *Rond. Mall.* (cita en *AlcM*) o a fi de donar una mica la raó a Tallgren (tot contradient-lo un poc, «ensenyant»

el finlandès, i alhora enllaminint-lo).

Eixamostar, V. *most* (i cf. supra *eixalavar*) *Eixamparrellar-se*, *eixampellar-se*, V. *eixancar* (ANCA) i *eixamplar* (AMPLE) *Eixampla*, *eixample*, *eixampladis*, *eixamplament*, *eixampliar*, *eixampli*, *eixamplir*, V *ample*

EIXAMÚS, mot que s'havia usat a València i Mallorca (on encara es diu negativament *mal-eixamús*) per a 'eixerit, ferreny': de l'ar. *šāmús* 'vehement, reprop, refractari' (de l'arrel *šams* 'assoleïar', 'Sol', 'resplendir'); encara que no tot és clar en això, no és inversemblant que el modern *xamós* sigui una variant del mateix mot, amb un sentit atenuat. □ 1.ª doc.: c. 1490.

«E jo só prenys d'un escolà / sabut, donós, / franch, *xamús*¹ y valerós, / e ben parlant, / ardit, diligent e puixant / e molt secret: / vós may vés un jovenet / tant fort de llom» en el *Colloqui de les Dames* (v. 696), transmés en un ms. del S. xv, si bé indubtablement de la fi (ed. *Canç. Sat. Valencià*). Confirmat pel derivat abstracte *examucia* usat en el *Procés de les Olives* (que és del mateix temps, i a la mateixa col·lecció, i es publicà ja el 1497): «Mas puix, concloent - lloau la part mia, / a mi prou me basta - lo tal satisfèr, / en lo qual mostrau - que .l. parlar primer / heveu fabricat - per *examucia*» (v. 1680, p. 65). Aquell pot ser simplement 'eixerit', o bé (ja que es tracta de posar de relleu que és «fort de llom»!) 'ferreny, robust', i és més probable que hi hagi una mica de totes dues coses, com sol passar en termes elogiosos d'aquest to de llenguatge; quant a l'abstracte, ben cert que no és «manyagueria», com glossa el publicador Miquel i Planes, però tampoc no deu encertar bé *AlcM* en traduir «aspror de geni, malhumor»: ho fa sens dubte recordant-se del seu mall. *mal-eixamús*, però és clar que en aquest el «mal humor» està en el *mal* que acompanya *eixamús*: em sembla clar que és 'eixeridesa', 'habilitat d'enginy' si bé possiblement amb cert matís un poc pejoratiu d'habilitat excessiva o més o menys maligna'.

El cas és que avui el mot sembla ser mort pertot fora de Mallorca, d'on dóna, per a Manacor, la pronúncia *malšamús AlcM*. No recollit pels diccionaris mallorquins, l'usa algunes vegades AMAlcover en les Rondalles: «se'n va a ca-seua *mal-aixamús*, mújol, capficat» (VI, 24), «hi anava *mal-aixamús* i nial» (VI, 198; aquest en el sentit 'un poc indispost', «desazonado»); i si fa no fa igual definició en dóna en el *BDLC* III, 10. Sovint en els seus altres escrits, en accés que van des de 'malhumorat' a 'busca-raons': «no hu creym que d'aqueixes observacions --- n'hàjeu de romandre gens engronyats ni *mal-axamussos*», «an els esquitarells i *mal-axamussos* que us vénen amb aquests cinc-sous» (*BDLC* VI, 163; IV, 328; també VI, 209, i en el vol. X cita un cognom *Eixamús*).

Només en va parlar Leo Spitzer (*LexikK*, 151-2), en una nota on toca mil tecles, unes més llunyanes, altres més desafinades que les altres, cap d'elles digna